Ner 179. ROK 1834. ŚRODA 6 SIERPNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące wraz z Rozmaitościami Złp. 12. miesięczne Złp. 5.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś N. M. Panny Snieżney

IMIONA SŁAWIANSKIE.
Dziś Stanisława.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE
Barometr zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień godz:	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepła podług Réaumura	Therm. suchy	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
7	27" 3"692	+ 16°,3	5°,19	Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami	
5. 12	4, 117	19, 8	4, 04	Pn. Zachodni mocny	Chmury	
3	4, 163	21, 5	2, 55	,, ,,	Pogoda z Chmurami	
9	4, 910	+ 15, 2	3, 30	,, słaby	Pogoda	

Część Urzędowa.

Dnia 11 w M. Okręgowém Chrzanowie sprzedane będą publicznie stoliki, landszafty, ziemniaki i t. p.; — 12 zaś licytowane będą landszafty i dochody z domu N. 165, a to o 10 z rana a o 2 z południa. Chcący licytować złożą na vadium złp. 18.

Chrzanów 4 Sierpnia 1834 r.

Tomasz Jaworski kom: sąd:

Dnia 14 w M. Okręgowém Chrzanowie, sprzedane będą dochody z domu Nr. 93 i 369 na lat trzy o 10 z rana a o 2 z południa. Chcący kupować złożą vadii złp. 18.

Chrzanów 9 Sierpnia. 1834 r.

Tomasz Jaworski kom: sąd:

Ceny zboża w czterech gatunkach na targowicy w Kleparzu przy Krakowie sprzedawanego.

Dnia 4 i 5 Sierpnia 1834 r.	1. Zł	1. gr	2. Zł	2. gr	3. Zł	3. gr	4 Zł	4 gr
Korzec Pszenicy..	18	15	17	—	14	—	13	—
— Zyta........	16	—	14	15	14	—	13	—
— Jęczmien:	14	12	14	—	13	24	13	15
— Owsa......	11	—	—	—	—	—	—	—
— Grochu	21	—	—	—	—	—	—	—
— Jagieł... ...	41	—	40	—	—	—	—	—
— Rzepaku..	31	—	30	—	—	—	—	—

Przekonali się o powyższych cenach zboża i oryginał jak zwykle podpisali:
Peszke. Nasturkiewicz W.G. *Gołębiowski* K.T.

Ceny Bydła z Targu d. 1 *Sierpnia* 1834.

Wół ważący mięsa ft. 600, kosztuje złp. 218; font: 550 złp. 189; font: 500 złp. 179; font: 450 złp. 162; font: 400 złp. 143; font: 350 złp. 126; font: 300 złp. 105; font: 250 zł. 80. font: 200 złp. 54. Krowa średnia tłusta złp. 72; chuda złp. 43. Cielę średnie złp. 13 gr. 1.

Przekonali się i w komplecie ułożono (podpis.) *Peszke — Nasturkiewicz* WW. MM. M. *Gołembiowski* K. T.

LOTERJA KRAJOWA.

W 619 ciągnieniu dnia 6 Sierpnia 1834 r. w przytomności osób od rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały następujące numera:

32. — 84. — 8. — 85. — 38.

Przyszłe Ciągnienie 620 przypada dnia 13 Sierpnia 1834 r.

Część Polityczna.

KRAKÓW.

W tuteyszém obserwatorium astronomicznem używano dawniey do postrzegania wilgoci w powietrzu hygrometru *Saussura*, który jak wiadomo przez przedłużenie się i skracanie włosu doskonale z tłustości oczyszczonego, wskazywał stopień wilgoci w powietrzu; gdy wilgoć zupełnie suchego przez 0 (zero) zaś tak nasyconego wyziewami, że już więcey takowych przejąć nie może, przez 100 stopni jest oznaczona. Późniey użyto hygrometru *Koernera* albo raczey *Bohnen-*

Bergera, który przez oziębianie eterem siarkowym, wskazywał tak nazwany *punkt rosy*, czyli o wiele stopni zniżyćby potrzeba temperaturę powietrza, aby w niéy znaydujące się wyziewy wodne w rosę zamienić. Z takowego punktu rosy rachuje się łatwo ilość wyziewów w powietrzu. Pierwszy z wymienionych hygrometrów, jakkolwiek wiele w swoim czasie zalet mający, w dzisieyszym stanie Meteorologii użytym bydź nie może, jako uczący nas tylko o względnéy wilgoci, czyli że w różnych czasach w których postrzeżenia robiemy, stan atmosfery jest bliższy lub dalszy od swego nasycenia. — Robienie częstych postrzeżeń z drugim hygrometrem jest zakosztowne, z przyczyny eteru siarkowego i niedokładne, albowiem bardzo jest trudno, a czasem niepodobna uchwycić punkt, w którym wyziewy zaczynają osiadać w postaci rosy. Dla tego od dnia 1 Lipca b. r. zaczęto używać *Psychrometru Augusta*, jako narzędzia na ten cel nayprościeyszego a dającego wypadki naypewnieysze. — W umieszczanych codziennie w Gazecie Krakowskiéy obserwacyach meteorologicznych od. d. 1 aż do ostatniego Lipca, w kolumnie »Psychrometr» podawane były stopnie dwóch thermometrów z których się to narzędzie składa; z nich jednego (thermometr mokry) gałeczka jest obwiniona bibułą, która w czasie postrzegania powinna bydź zupełnie mokrą wszelako tak, aby pod gałeczką krople nie wisiały, dla tego przed postrzeganiem skrapia się wodą dystyllowaną, która przez parowanie odbiera thermometrowi cieplik, dla czego ten ostatni opadać musi; z stopni potém przez ten thermometr wskazanych, różnicy obydwóch thermometrów (mokrego i suchego), i z wysokości barometru w czasie postrzegania, rachuje się prężenie wyziewów wodnych w atmosferze znaydujących się, które prężenie w liniach paryzkich wyrażone od dnia 1 Sierpnia b. r. w obserwacyach naszych umieszczaném będzie. Jeżeli więc w kolumnie »Prężenie wyziewów atmosfery» napotyka się np. 4"69, to znaczy że prężenie albo ciężar wyziewów wodnych w powietrzu znaydujących się jest taki, że z kolumną Merkuryuszu 4.69 linii paryzkich wysoką (rozumie się teyże saméy podstawy) równoważy się.

Kraków 4 Sierpnia 1834 r.

JK. Steczkowski adj: obser: astr:

WIADOMOŚCI Z POPRZEDNICH POCZT.

Petersburg 14 *Lipca*. Dnia 21 maja orderem ś. Stanisława 4 klassy ozdobieni zostali: dym. kapitan byłych woysk polskich Nikodem Inez-de-Leon i przełożony zgromadzenia fabrykantów sukien w Zgierzu Jan Zachert, obay na poświadczenie Namiestnika królestwa Polskiego: o pochwalném zachowaniu się pierwszego z nich w czasie ostatniey rewolucyi polskiey i przywiązaniu do tronu i o gorliwey troskliwości ostatniego, względem osadzenia w Zgierzu fabrykantów sukien, przez co się przyłożył do pomyślności tego miasta.

(*G. P.*)

Paryż 17 *Lipca*. Flotta zgromadzona w Tulonie, ma w przyszłym miesiącu wypłynąć do Lewantu.

Słychać znowu, iż Pan Humann złoży urząd ministra skarbu, a Pan Duchatel będzie następcą jego; w tym razie P. Thiers połączy ministerstwo handlu z ministwem spraw wewnętrznych.

Zapewniają, iż *Monitor* w krótce ogłosi mianowanie xięcia Decazes wielkorządcą cywilnym Algieru. Postanowienie królewskie w tey mierze ma być już podpisane.

Podczas wystawy sztuk przemysłu w Paryżu pokazywano także chleb z kartofli. Król rozpoznawał go z uwagą, a dowiedziawszy się, że funt kosztuje tylko jeden *sous*, wezwał wynalazcę, aby postępował w swoim zawodzie; albowiem chléb ten jest dobry dla trzód, a nawet bardzo jest pożyteczny i zastępuje chléb ze zboża. Od czasu otworzenia tey wystawy, rozdano 300 funt. tego chleba pomiędzy blisko 5000 osób, które uznały pożytek z tego odkrycia.

Kommissya sądu izby parów okazuje od kilku dni nadzwyczayną czynność w badaniu osób uwięzionych za rozruchy kwietniowe; słychać, iż w krótce kilku uwięzionych pozyskują uwolnienie, a w liczbie ich ma się znaydować P. Plagniol.

Rada mieyska departamentu Sekwany (Paryża) przeznaczyła 115,500 fr. na tegoroczny dochód rocznicy dni lipcowych; pieniądze te mają bydź użyte na wsparcie ubogich, na wyposażenie 12 młodych panien osieroconych przez rewolucyą i na oświecenie ratusza.

Od 4 miesięcy niejaki Mulot z Epinay znaymuje się tu świdrowaniem studni artezyjskiey, przy szlachtuzie Grenelle; doszedł już do głębokości 232 stóp. Otwór ma 20 ca.

k średnicy, a woda wznosi się już 14 stóp nad powierzchnią ziemi. Pan Mulot chce jednak doyść do niezmierney głębokości 1200 stóp. W Elbeuf zrobił nie dawno studnię artezyjską 460 stóp głęboką, z którey woda wytryskuje do wysokości 67 stóp nad powierzchnią ziemi, co bez wątpienia jest naypomyślnieyszym wypadkiem, jaki dotąd pozyskano.

Listy z Nowego Yorku pod d. 29 maja donoszą o wrażeniu, jakie tam sprawiła wiadomość o odrzuceniu projektu do prawa względem wynagrodzenia 25 milijonów dla zjednoczonych stanów północney Ameryki. Że ta wiadomość była niespodziewaną, z początku więc oburzyła umysły, wszelako nie mniemano aby rząd zjednoczonych stanów zmienił taryfę celną w sposobie szkodliwym dla handlu francuzkiego; owszem starać się będzie utrzymać przyjacielskie stosunki z Francyą.

Gazette des Tribunaux zawiera pismo Paganiniego, w którém się usprawiedliwia z zarzutów uczynionych mu względem Miss Watson. Objaśniając cały stan rzeczy, oświadcza, że postrzegł u młodey Miss wielką zdatność do muzyki, ale zarazem widział okropne położenie w którém zostawała, będąc prześladowaną przez Miss Wels przyjaciołkę oyca swego i użytą przez niego do nayniższych usług domowych. Paganini uczynił był P. Watson wniosek, aby, aby pozwolił corce swey uczyć się muzyki, obiecując. iż za jego przewodnictwem, będzie mogła w trzech latach zyskać niepodległe utrzymanie. Oyciec jey nie chciał przychylić się do tego, a Paganini opuścił Londyn; ale w krótce po przybyciu jego do Boulogne, przybyła tamże 18to letnia Miss Watson, która w skutek niedobrego obeyścia się z nią, dom rodzicielski opuściła i udała się pod opiekę Paganiniego. Zarzut jakoby Paganini miał ją uprowadzić ze sobą odpiera naybardziey tém, że gdyby był zdolnym uczynić coś podobnego, byłby zamiar swóy mógł uskutecznić wtenczas, kiedy P. Watson siedział w więzieniu, z którego jedynie przez szczodrobliwość Paganiniego wyjśdź zdołał.—Tak atoli słuszność i ludzkość nie są ze strony oyca, który dla usługi domowey poświęcił całą przyszłość swey córki, i którego dom nie naykorzystnieyszym był dla niey przbytkiem; ale przemawiają za bezinteressownym obrońcą uciśnioney osoby, w którey Paganini umiał wzbudzić tak zaszczytne zaufanie. (G. P.)

Lizbona 1 *Lipca*. Stan zdrowia Don Pedra jest bardzo niepokojący. Cesarz cierpi chorobę płucową, która jest po większéy części skutkiem spadnięcia z konia w czasie jego pobytu w Brazylii. Natężenia i trudy w ostatnich czasach przyczyniły się zapewne także niemało do zwiększenia téy choroby. Xiąże Palmella odbył kilka obrad prywatnych z Panem Silva Carvalho, a to jak się zdaje we względzie rejencyi, na przypadek, gdyby choroba Cesarza nie dozwalała mu wpływać do interessów państwa. Jestto punkt bardzo ważny, potrzebujący wzmocnienia; śmierć albowiem nagła Cesarza mogłaby wszystkie szyki połamać. Wzajemne odwiedziny angielskich admirałów Parkera i Gage, francuzkiego komandora, Lorda Howarda de Walden, konsula portugalskiego, admirała portowego i t. d. były w ostatnich dniach przyczyną nieustannego prawie huku dział na wodzie, i z pewnością nayinniéy beczkę prochu wystrzelano. Pan Smyth nasz nowy konsul, przybył tu wczoray na parowym okręcie »African». Dzisieysza gazeta obeymuje długą depeszę Gubernatora Goi, Don Manoela de Portugal, do ministra marynarki, w którey donosi, że po odebraniu przez gazety angielskie wiadomości o obsadzeniu Lizbony przez woysko konstytucyine, niezwłocznie rządy królowéy z przynależnemi uroczystościami obwieścił. Przytém dołączył obszerny opis okoliczności, które go w roku 1829 zmusiły do oświadczenia się za sprawą Don Miguela, i uwagę, że wymieniona osada z przyczyny swojéy słabości każdemu poddać się musi rządowi, który w kraju macierzystym ma przewagę. Jeżeli uniewinienie jego przy téy sposobności przyjęte zostanie, któż za to zaręczy, czyli jego prędkie poddanie się nie jest skutkiem téyże saméy konieczności?—Xiąże Portland wstrzymał się tu z swoim jachtem przez kilka dni. Obecność jego niemało się także przyczyniła do owego częstego strzelania o którém wyżéy namieniliśmy. W mieście panuje spokoyność, do utrzymania którey naywięcéy się przyczyniają żołnierze użyci do pełnienia obowiązków policyantów. Xiążęta Cadaval i Lafoens mieszkają w dobrach pierwszego, w Mugem, 50 mil angielskich powyżéy Lizbony i są zupełnie bezpieczni, ponieważ mieszkańcy tamecznego obwodu składają się z samych migulistów. (G. P.)

Neapol 30 *Czerwca.* Słychać, iż król zabawi kilka miesięcy w Sycylii, co zdaje się mieć wiele podobieństwa do prawdy. Rozwiązanie wypadków na półwyspie, zbliżenia się tuteyszego gabinetu do tuilleryiskiego, związki małżeńskie z xiężniczką francuzką, wszystko to zapowiada, iż weydzie nareszcie dla Neapolu długo oczekiwana zorza pomyślności (!!) Że również i Sycylia, będąca niegdyś śpichlerzem Włoch, przygnieciona i zubożała odwieczném zaniedbaniem, zwróci na siebie uwagę króla, tak mocno pomyślnością poddanych swoich zajętego, wątpić o tém nie można. Pracuje on z wielką usilnością nad usunięciem nadużyć, które zrządziły opłakany stan ubóstwa, i wielu niedostateczności w krajach przezeń odziedziczonych, które jeograficzném swojém położeniem, klimatem i zdolnością mieszkańców, są usposobione do wcale innego znaczenia, aniżeli jest to, jakie dziś w rzędzie ucywilizowanych narodów Europy zaymują. *(G. P.)*

Konstantynopol 24 *Czerwca.* Ile nam wiadomo, odbywały się w ostatnich dniach długie konferencye między Reis Effendym i posłem angielskim, na których dużo rozprawiano o zachodzących między Rossyą i W. Portą stosunkach. Przy tey sposobności Reis Effendi wszelkiego dołożył starania, aby politykę rossyjską w jak naykorzystnieyszém przedstawić świetle i rozpreszyć podeyrzenie, wzmagające się przeciw czystym intencyom dworu Petersburskiego. Reis Effendi poczytywał oraz nie bez słuszney przyczyny, ostatnie ciężkie losy Turcyi za skutek dziwnie mieszaney z samolubstwem i filantropiją polityki gabinetu angielskiego, któremu zarzucał, że on to właśnie niezgodę i nieporozumienia wznieca. Lord Ponsonby usiłował Reis-Effendego przekonać, żi rzecz się ma zupełnie inaczey, i zbijał czynione sobie zarzuty, jakoby postępowanie Anglii ku W. Porcie było dwuznacznem. Wszakże w jednym tylko punkcie potrafił lord zupełnie zaspokoić ministra tureckiego. Gdy albowiem ten kilkakrotnie z naleganiem od lorda domagał się oświadczenia, z jakich pobudek flotta angielska z Malty wypłynęła, otrzymał od niego uroczyste przyrzeczenie, że wypłynienie to żadnego innego nie ma zamiaru, jak tylko aby nowemu admirałowi, który dowództwo nad stacyą na morzu środziemném objął, nastręczyć sposobność ćwiczenia powierzoney sobie eskadry w obrotach woyskowych.

Gazeta *Times* udziela list przywatny z Konstantynopola z d. 17 czerwca, wedle którego ważna tam nadeszła z Egiptu i Syryi wiadomość, iż Mehemed Ali systemat monopolów, zaprowadzony przez niego w Egipcie i w nowo zawojowanych prowincyach, znieść postanowił.

Dnia 28 *Czerwca.* Uzbrajania w arsenale naszym od kilku dni z nadzwyczayną czynnością się odbywają; podobnie sygnalizowane też znowu okręty Rossyiskie w pobliżu Bosforu, podczas kiedy z pewnością dowiadujemy się, że flotta francuzka angielską na morzu środziemném wzmocni. Jest to w prawdzie niepodobną rzeczą, żeby flotta angielsko-francuzka już w bliskiéy przyszłości zamach przeciw Dardanellom przedsięwziąść miała, końcem zabezpieczenia sobie tego klucza stolicy i morza czarnego; ale podobną do prawdy, że W. Porta w połączeniu z Rossyą na Mehmeda Alego uderzyć postanowiła, przeciw czemu flotta angielsko-francuzka zbroynie chce wkraczać. Wszakże tego nawet nie twierdzimy z pewnością, ale tyle niezawodną, że podane przez poselstwo angielskie pozorne oświadczenie, że flota tylko dla ćwiczenia w obrotach w bliskości Dardanelów się ukazała, nikogo nie zaspokoi. — Z Samos brzmią wiadomości znowu pomyślniey. Właśnie punkta ugody już miały bydź zupełnie zerwane, gdy nakoniec porozumiano się względem zasady, mającéy służyć dalszemu traktowaniu za podstawę. Wielka część Samiotów już oświadczyła gotowość swoję poddania się, a za jéy przykładem poydzie zapewne reszta ludności. — Na wyspie Scio powietrze morowe grasuje; u nas nie czyni żadnych postępów. *(G. W.)*

New-Yiork 14 *Czerwca.* W gazetach filadelfiyskich czytamy następujące oświadczenie naczelnika komitetu polskiego, A. Gallatin, względem przybyłych do Ameryki wychodniów polskich: »Nigdyśmy jeszcze nie mieli przybytu wędrówców do kraju naszego, nad którémby więcey należało ubolewać, albo któreby mniey się na co przydało, jak zawitanie do nas wychodniów polskich. Ani jeden z nich nie mówi po angielsku, a mało tylko po francuzku albo po niemiecku. Nie znaleźli oni tu żadnego rodaka, do któregoby się przyłączyć mogli. Zwyczaje ich różnią się zupełnie od naszych i od zwyczajów całey zachodniey Europy. Jest to mieszanina ze wszystkich stanów; około 80 z pomiędzy nich należy do szlachty, są to ludzie poniekąd wykształceni, ale bez pewnego powołania, i którzy do pracy ręczney nigdy nie byli przyzwyczajeni. *(G. P.)*